

Svätý Ján Kapistránsky, svätec ktorý obetoval všetko pre Krista

Branislav Krasnovský

28. marca 2023 ✝ ***Cirkev História***

V zlých a temných dobách dá Milosrdný Boh vždy svojej Cirkvi katolíckeho muža a kňaza alebo sväticu, ktorí svietia ako maják ostatným ľuďom na ceste spásy. Práve takýmto kňazom bol v 15. storočí františkánsky kňaz Ján Kapistránsky. Jednoduchý rehoľník, vynikajúci kazateľ, neúnavný bojovník za spásu ľudských duší a hrdina, ktorý pôsobil aj na bojovom poli voči moslimskému nebezpečenstvu v podobe tureckých vojsk, kde si vydobyl v dejinách Cirkvi nehynúcu slávu a spomienku.

Sv. Ján Kapistránsky

zdroj: wikimedia commons

Právnik, ktorý skončil vo väzení

Svätý Ján Kapistránsky sa narodil v roku 1386 v malej dedinke Capistran v Abruzzskom pohorí v blízkosti Neapola. Jeho otec bol francúzsky dôstojník a šľachtic, ktorý s vojskom Ľudovíta z Anjou prišiel do Talianska a oženil sa s talianskou šľachticnou. Krátko po narodení syna však otec a živiteľ rodiny umrel.

Matka s malým Jánom žila nejaký čas v Janove, kde žilo mnoho Francúzov. Syna vychovávala v nábožnom katolíckom duchu a zabezpečila mu naozaj dobré vzdelanie na univerzite v Perugii, kde mladý Ján študoval právo. Pôsobil aj ako právnik miestneho kniežata v Apúlii a neskôr sa stal dôležitým právnikom v Neapoli.

Všetci ho hodnotili ako poctivého, spravodlivého a nepodplatiteľného právnika, ktorý dbal na literu zákona, úspešne a odvážne bojoval proti banditizmu a korupcii v Neapolsku.

Počas vojny Neapolska a Apúlie voči Perugii sa dostal Ján Kapistránsky do miestneho väzenia v Grufe, ktoré malo veľmi zlú povesť. Uväznený bol niekoľko mesiacov a situácia vo väzení bola natoľko zlá, že sa rozhodol z väzenia utiecť. Útek sa nepodaril a následne strážcovia väzenia prikovali Jána Kapistránskeho k stene. Niekoľko mesiacov žil prikovaný o stenu, pokrmom mu bol len plesnivý chlieb a voda.

Milosrdný Boh si však svojich pozná a koho si vyvolí, toho si aj vyskúša. Kto skúšku vydrží, získa množstvo milostí, aj keď niekedy takých, o ktorých ani len nesníval. Ján Kapistránsky, prikovaný ku stene začal prehodnocovať svoj život a uvedomil si, že napriek poctivosti bol jeho život vlastne prázdny a zbytočný. Uvedomil si, že spoliehať sa na ľudské sily a na ľudskú pomoc je naozaj smiešne a zbytočné a že oveľa lepšie je vložiť sa do Božích rúk a nechať sa Bohom viesť. V tme svojho žalára mu zasvietilo svetlo z Neba, začal sa modliť hodinky na počesť Matky Božej. Následne sa mu v sne zjavil sv. František z Assisi, ktorý mu oznámil, že Boh si ho vyvolil za svoj nástroj, vďaka ktorému chce zlepšiť svet a tiež mu oznámil, žeby mal Ján Kapistránsky vstúpiť do rehole františkánov.

Sv. František z Assisi

zdroj: wikimedia commons

Poslúchol Božie volanie, ako aj výzvu sv. Františka z Assisi vo sne, vyplatil sa zo žalára, peniaze, ktoré mu ešte ostali, rozdal chudobným a vo veku 30 rokov v roku 1416 vstúpil do františkánskeho kláštora v Perugii. Kláštor Menších bratov nad Perugiou bol známy svojou prísnou disciplínou a v čase, keď Ján Kapistránsky do kláštora vstúpil, tu pôsobil aj sv. Bernardín Sienský, známy františkánsky teológ, mystik a ochranca chudobných. Práve sv. Bernardín Sienský formoval duchovný život Jána Kapistránskeho, ktorý sa pod jeho vedením stal skutočne vzorným rehoľníkom, vynikajúcim študentom teológie a kazateľom.

Práve pre kazateľskú činnosť mal vynikajúce vlohy a ak k tomu pridáme ešte jeho všeobecný prehľad, teologickú a právnickú erudíciu, ohnivú povahu a bohaté životné skúsenosti je zrejmé, že máme pred sebou prototyp duchovného vodcu, ktorý sa nakoniec úplne samozrejme preslávil nielen v celom Taliansku, ale aj v Európe.

Svätý Ján Kapistránsky si za svoj vzor vybral sv. Františka z Assisi

Už v kláštore v Perugii sa stal nadšeným nasledovníkom odkazu sv. Františka z Assisi. Pri svojich púťach chodil bosý, v chatrnom františkánskom habite, bez batohu a palice, nedbajúc na hlad, smäd, chlad, dážď, horúce slnko či inú nepohodu. Tam, kam prišiel a začal kázať, sa zbiehali ľudia z celého okolia a zbožne ho počúvali. Jeho kázne mali medzi ľuďmi nevídaný úspech, sv. Ján Kapistránsky čoskoro musel začať kázať za mestom a pod holým nebom, pretože ľudia sa jednoducho nezместili do kostolov, v ktorých chcel kázať a sláviť Svätú omšu.

Vďaka jeho kázňam sa mnoho zatvrdnutých hriešnikov dalo na cestu pokánia, ľudia zbierali peniaze na nemocnice, sirotince či chudobince a začali ich v širokej miere aj zakladať. Božieho muža a kazateľa si čoskoro všimli nielen vládovia v jednotlivých talianskych mestských štátoch, ale aj pápež a ľudia z jeho blízkeho okolia.

Svätý Ján Kapistránsky viedol časť bratov proti františkánskemu schizmatickému hnutiu fraticellov, ktorí zavrhovali sviatosti, kňazský úrad a bezpodmienečne trvali na chudobe a svätuškárstve. Je to viac ako pochopiteľné – tam, kde chýba viera, nastupuje poverčivosť a ruka v ruke s poverčivosťou kráča aj hlúposť. Pôsobenie sv. Jána Kapistránskeho proti fraticellom bolo úspešné, mnoho zblúdilcov sa vrátilo vďaka sv. Jánovi do lona katolíckej Cirkvi. Okrem toho dokázal aj svoju odbornú teologickú erudovanosť, a to odbornou diskusiou s rabínom Gamalielom, po ktorej samotný rabín a 40 Židov z jeho najbližšieho okolia konvertovalo na katolicizmus.

Mal nesmierne silný cit pre spravodlivosť. Keď sa dozvedel, ako trápia úžerníci rímsky ľud, prišiel do Ríma a prekazil tam ich činnosť. Podobne úspešne pôsobil aj v Neapolsku. Keď vypukla vojna medzi talianskymi mestečkami Reata a Candalizzia, šiel do vojnovnej oblasti a počas kázne presvedčil vládcov oboch mestečiek, aby dali prednosť mieru, čím si získal vďaka pápeža Martina V. Keď sa rozhodol milánsky vojvoda František Sforza zapudiť svoju manželku Blanku, Ján Kapistránsky dokázal obhájiť sobáš tak dômyselne, že vojvoda zotrval v manželstve, za čo bol neskôr sv. Jánovi Kapistránskemu nesmierne vďačný.

Sv. Bernardín Sienský

zdroj: wikimedia commons

Okrem kazateľskej a diplomatickej činnosti zveleboval františkánsku rehoľu aj podporou zakladania nových kláštorov. V tomto diele bol výborným pomocníkom sv. Bernardína Sienského a v kláštoroch, ktoré sa nechali viesť reformou kláštorného života oboch svätcov, sa rozšírila prísna rehoľná disciplína a duchovná radosť. Svätý Ján Kapistránsky pôsobil aj za hranicami dnešného Talianska – podnikal cesty do mnohých františkánskych kláštorov vo Francúzsku, Anglicku či Írsku. Pri týchto kláštoroch vznikali školy na vzdelávanie mládeže.

Kňaz, ktorý všetko činil na väčšiu slávu Krista

Už viackrát som vo svojich článkoch písal pri životopisoch svätcov, že diabol sa neustále snaží prekaziť ich činnosť a nenávidí ich. Diabol veľmi nenávidel aj sv. Bernardína Sienského, ktorý si nechal vyhotoviť zástavu s vyobrazením mena Ježiš a ľudí viedol k tomu, aby si najsvätejšie meno Ježiš nesmierne ctili. Sv. Bernardína Sienského jeho neprajníci v Ríme obvinili, že do života katolíckej Cirkvi vnáša novú svätosť, čím údajne triešti duchovné sily katolíckej Cirkvi.

Keď sa o útokoch voči sv. Bernardínovi Sienskému dozvedel Ján Kapistránsky, nechal si vyrobiť rovnakú zástavu a potom pod ňou kázal a nabádal ľudí k úcte k Ježišovmu menu. Pod touto zástavou sa zozbierali ľudia z celého širokého okolia a následne na ich čele kráčal do Ríma aj sv. Ján Kapistránsky. Obrovský zástup ľudí predstúpil pred pápeža Martina V. a zúčastnil sa Svätej omše slávanej v Chráme sv. Petra v Ríme. Potom sa celý sprievod vybral pred budovu cirkevného súdu a tam obrátil sv. Ján Kapistránsky svojho učiteľa tak brilantne, že sa jeho nepriatelia s hanbou stiahli a sv. Bernardína Sienského zbavili všetkých obvinení.

Nový pápež Eugen IV. si vážil teologickú erudíciu sv. Jána Kapistránskeho a požiadal ho, aby sa v roku 1438 zúčastnil cirkevného snemu vo Ferrare a následne vykonal cestu do Palestíny, odkiaľ mal priviesť späť do

Talianska posolstvo Arménov, ktorí sa zriekli rozkolu a opäť sa stali súčasťou katolíckej Cirkvi.

Fyziognómiou bol sv. Ján Kapistránsky muž malej vychudnutej postavy, s bledou tvárou. Túto vonkajšiu slabosť slabého tela však viac než vyrovnával svojím ohnivým duchom. Keď začínal kázať, hovoril spočiatku tichým hlasom a so sklonenou hlavou. Jeho ústami však prehováral Duch Svätý, a keď sa tak stalo, jeho malá postava sa narovнала, tvár získala neodolateľný výraz, z jeho tmavých očí začalo sálať nadšenie a jeho zvučný hlas oslovoval všetkých veriacich. Tí spočiatku pri kázni takmer nedýchali, aby ich počuté slová čoskoro zasiahli priamo do srdca. Častokrát nebývalo neobvyklé vidieť, ako si počas jeho kázne ľudia kľakali na zem a prepadli očisťujúcemu srdcervúcemu plaču a pokániu. Kázne zvykli trvať aj niekoľko hodín, pričom po ich skončení svätec býval natoľko vyčerpaný, že ho museli odprevadiť k jeho cele, aby si odpočinul na slame. Mäso a víno odmietal, jeho jedálny lístok bol tvorený starým chlebom, zeleninou a vodou.

V roku 1451 požiadal pápež Mikuláš sv. Jána Kapistránskeho, aby sa vydal na cestu do Čiech a pokúsil sa tam presvedčiť veriacich, oslabených husitským bludom, aby sa opäť vrátili do lona katolíckej Cirkvi. Výzvu prijal a odišiel aj spolu s 12 spoločníkmi – 6 františkánskymi kňazmi a 6 laikmi. Predtým sa svedomito pripravoval, pričom začal púťou do Assisi, kde prosil Pannu Máriu a sv. Františka z Assisi o duchovnú podporu a pomoc pri svojej náročnej katolíckej misii.

Pri svojej ceste prechádzal cez Taliansko, kde ho sprevádzali cez Miláno, Benátky desaťtisíce pútnikov, ktorí nadšene počúvali jeho kázne, činili pokánie a prijímali Eucharistiu. Podobná situácia sa opakovala aj po prekročení rakúskych hraníc a podľa dobových záznamov ho aj v Štajersku a Korutánsku vítali s nadšením a slzami v očiach. Keď prišiel do Viedne, privítal ho sám panovník Fridrich III., ktorý vládol aj v Uhorsku a v Čechách. Vo Viedni strávil sv. Ján Kapistránsky v kláštore Menších Bratov u Svätého Kríža takmer celý júl. Denne navštevoval chorých, kládol na nich ruky a zázračne ich uzdravoval vzývajúc Najsvätejšie meno Ježiš. Na ním slávené Sväté omše prichádzali desaťtisíce veriacich a ani slávny viedenský Dóm sv. Štefana nebol schopný prijať všetkých veriacich. Bolo ich toľko, že musel kázať v poliach za hradbami, aby utíšil obrovský duchovný hlad ľudí.

Jeho pôsobenie vo Viedni malo na jeho obyvateľov blahodarný účinok. Hriešnici začali chodiť na spovede, boháči predávali svoje šperky a majetky, peniaze poskytovali rôznym útulkom a hospicom. Množstvo mužov a chlapcov sa rozhodlo vstúpiť do Františkánskeho rádu, mnohí vstupovali do 3. rádu sv. Františka.

Pôsobenie v Čechách a v Uhorsku

Z Viedne napokon sv. Ján Kapistránsky vycestoval do Čiech a na Moravu, kde ho očakávala veľmi ťažká úloha. Viac ako 30 rokov sa český národ potácal v náboženských zmätkoch, zapríčinených husitskou revoltou. Bludy Jána Husa ako aj ďalších husitov, táboritov, sirotkov úplne rozdelili České kráľovstvo. Ľudia sa nenávideli a vraždili, väčšina Čiech sa odtrhla od katolíckej Cirkvi a husiti a jednotlivé husitské frakcie bojovali proti celej katolíckej Európe.

Husiti

zdroj: wikimedia commons

Sv. Ján Kapistránsky vedel, že Čechy budú ťažkým orieškom. Najprv zavítal do Brna, neskôr sa ocitol v Znojme, Jihlave – aby napokon jeho misia na Morave mala úspech. Viac ako 11 000 husitov sa opäť vrátilo do lona katolíckej Cirkvi. V roku 1451 stál pri založení františkánskych kláštorov s prísnou regulou v Brne a Olomouci, horšia bola situácia v Čechách, kde narážal na odpor a machinácie českého kráľa Jiřího z Poděbrad. Darilo sa mu však v Chebe, Plzni, Mostě, no do Prahy mu zakázali vôbec vstúpiť. Preto kázal aj v Bavorsku a následne v poľskom Krakove, kde pri jeho kázňach kľáčali a modlili sa všetci obyvatelia mesta. V Krakove krátko po jeho návšteve vznikol františkánsky kláštor s prísnou regulou, do ktorého vstúpilo viac ako 130 novicov – tí sa rozhodli stať mníchmi hneď po tom, ako si vypočuli kázanie sv. Jána Kapistránskeho. Z Krakova ešte raz požiadal Jiřího z Poděbrad o možnosť vstúpiť do Prahy, avšak český kráľ mu povolenie na vstup do Prahy naďalej odmietal dať.

Sv. Ján Kapistránsky proti osmanskému nebezpečenstvu

Snahy sv. Jána Kapistránskeho dostať sa do Prahy náhle ukončil iný, oveľa vážnejší problém. V roku 1453 osmanskí Turci vedení sultánom Mehmedom II. na hlavu porazili posledné byzantské vojská a obsadili Konštantínopol. Pád mesta ochromil celý kresťanský svet strachom. Pápež Mikuláš V. dokonca vyzýval na krížovú výpravu, tá sa však kvôli nesvornosti svetských vládcov napokon neuskutočnila.

Sv. Ján Kapistránsky agitoval za krížovú výpravu proti Turkom. Neúnavne burcoval ľudí počas svojich kázní v Poľsku, Nemecku a Uhorsku. Práve v Uhorsku ho prijali ako posla z Neba a v Budíne prijal z rúk pápežského vyslanca kríž a bol pápežom Kalixtom III. vyhlásený za hlavného verbovača križiackych vojsk v boji proti Turkom. Darilo sa mu presviedčať ľudí, aby sa prihlásili pod zástavu s krížom a v priebehu piatich mesiacov aj vďaka jeho schopnostiam získalo jadro kresťanského vojenského zboru približne 60 000 mužov.

Uhorskí muži si dôverovali a dôverovali aj svojmu veleniu, v ktorom bol Ján Huňady zo Sedmohradska – Ján Kapistránsky robil Huňadymu osobného tajomníka. Mehmed II. s ohromným vojenským loďstvom a silnou pozemnou armádou vyšiel po a popri Dunaji proti Belehradu, ktorý chceli Turci dobyť. Sv. Ján Kapistránsky velil ľavému krídlu križiakov, ktorí zničili turecké loďstvo a križiaci doviezli do Belehradu veľké množstvo jedla. Križiaci svojho veliteľa milovali, pretože neúnavne, aj vo veku 70 rokov, spovedal, žehnal zbraniam, slávil Sväté omše, povzbudzoval a roznecoval bojové odhodlanie vojakov. Pri obliehaní Belehradu riskoval svoj život, avšak zástava s Ježišovým menom a vojnové heslo Ježiš slávil úspechy.

Kresťanské jednotky nakoniec Belehrad zachránili. Oddýchlo si aj Uhorsko a s ním aj celá kresťanská Európa, pretože boli na dlhšiu dobu zachránení z rúk krvilačných Turkov. Pamätaná víťazná bitka pri Belehre sa uskutočnila 22. júla 1456.

Slávne víťazstvo pri Belehre pričítali katolíci jednoznačne zásluhám a modlitbám 70-ročného – starého a vetchého rehoľníka Jána Kapistránskeho. Celá Európa vebila meno svätca, no radosť z víťazstva čiastočne kalila smrť Jána Huňadyho, ktorý sa nakazil na Balkáne morom. Sv. Ján Kapistránsky sa dojímavo staral o umierajúceho, presviedčal ho, aby prijal všetky sviatosti, a Ján Huňady to aj urobil.

Zdroj: wikimedia commons

Stres, námaha a vyčerpanie sa negatívne podpísali aj na zdraví sv. Jána Kapistránskeho. Smrteľne ochorel a ľudia z jeho okolia ho doniesli už polomŕtveho do františkánskeho kostola v Iloku, kde sa pripravoval na svoj odchod na večnosť. Krátko pred koncom svojho života prijal naposledy sviatosti a vyzývajú najsvätejšie meno Ježiš vypustil svoju dušu. Stalo sa tak 23. októbra 1456. Nad jeho smrťou trúchlilo celé katolícke kresťanstvo. Vo všetkých významnejších mestách sa slávili na jeho počesť zádušné Sväté omše a ľud ho začal označovať za svätca a navštevovať jeho hrob.

Jeho svätosť osvedčil Boh rôznymi divmi. Pápež Alexander VIII. ho v roku 1694 ho beatifikoval a pápež Benedikt XIII. ho v roku 1724 kanonizoval.

Titulný obrázok – sv. Bernardín Sienský a sv. Ján Kapistránsky, zdroj – wikimedia commons

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/svaty-jan-kapistransky-svatec-ktory-obetoval-vsetko-pre-krista/>